

Monumentnummer*: 523213

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **27 augustus 2001**
Kadaster deel/nr **82797/86**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Wirdum		Leeuwarden		Fryslân			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Lytse Buorren	14			9088 AJ	Wirdum		
Lytse Buorren	16			9088 AJ	Wirdum		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Wirdum	B				2194		

Omschrijving**

Inleiding

Representatief WOONHUIS, in 1863 gebouwd in een ingetogen Eclectische Stijl met Neo-Classicistische elementen in de gesloten bebouwing van de dorpskern. Het is een vroeg exemplaar van dit woningtype. In tegenstelling tot de andere exemplaren van dit type die aan de open bebouwing rond de kerk of aan de uitvalsweg staan, bezit deze woning geen voor- en zijtuinen, maar aan de voorzijde een stoep met restanten van een voorname erfafgrenzing en aan de oostzijde een steeg.

Omschrijving

EXTERIEUR: Pand op rechthoekige grondslag gebouwd in één bouwlaag van vijf vakken breed. Het risalerende middenvak is voor het dak tot een verdieping uitgebouwd; aan weerszijden van dit risaliet twee vakken. Aan de achterzijde aan de steeg een oorspronkelijke uitbouw van een bijkeuken met een lessenaarsdak met geglazuurde golfpannen; aan de achtertuinzijde geopend met een deur en twee vierkante, kleine schuifvensters, alles ontlast door koppenlagen. Aan de voorzijde een vlakke, hardstenen plint; overigens metselwerk van bruine mangaansteen. De voorgevel wordt beëindigd door een hoge, enigszins geprofileerde kroonlijst en een geprofileerde goot; het risaliet alleen door een overstekende en geprofileerde goot. Aan de gesloten zijgevel aan de steegzijde en de achterzijde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

eenvoudige bakgoten.

Subtiel getoogd gesloten muuropeningen met zesruits schuifvensters ontlast door hanenkammen; in de achtergevel drie van dergelijke vensters en een deur: oostelijk een laaggeplaatst klein model voor de keukenkamer, vervolgens de paneeldeur met bovenlicht en aan de westzijde twee vensters voor het achtervertrek. De ingangspartij in het risaliet is geplaatst in een houten omlijsting: aan weerszijden van de brede paneeldeur met middennaald en gesneden kalf, profiellijsten met fraai gesneden acanthusconsoles en aan de bovenzijde gedekt door kraal- en bladlijsten onder een geprofileerd gootje. In de uitbouw een tweedelig venster met getoogd gesloten ramen gedekt door een hanenkam.

Schildkap met vrij flauwe helling en steekkap van de uitbouw, gedekt met blauw geglazuurde Hollandse golfpannen en voorzien van hoekschoorstenen met borden.

Stoep van hardsteen met aan de westzijde en op de hoeken nog vier oorspronkelijke ronde natuurstenen stoeppalen met restanten van kettingen en complete decoratieve gietijzeren hekken aan beide zijkanten.

INTERIEUR: Achter de voordeur is in de middengang in latere tijd een tussenpui gezet, zodat een tochtportaal is ontstaan. Het portaal onderbreekt het oorspronkelijke, eenvoudige stucplafond met bladrand rondom en een middenornament met acanthusloof. Op eenderde van de gang, waar het stucplafond eindigt, is een toog aanwezig die voor een visuele opdeling zorgt. Vanuit het voorste gedeelte van de gang bereikt men de salons aan weerskanten door paneeldeuren.

De westelijke voorsalon is sterk verbouwd en bezit alleen de oorspronkelijke eenvoudige raamomlijsting en paneeldeur nog. Het hoger, boven een grote kelder, gelegen achtervertrek heeft soortgelijke raamomlijstingen en een schoorsteen met acanthusconsoles en vierkante rozetten op de schouwand. De voorsalon in het oostelijke gedeelte verkeert in gaver staat. De omlijste en omtimmerde vensters bezitten de blinden nog; onder de vensterbanken zijn bovendien de kastjes nog aanwezig. De roodgeaderde marmeren, vrij strakke schouw dateert waarschijnlijk uit de jaren dertig. Het achtervertrek is de oorspronkelijke keuken die op alle wanden - uitgezonderd die welke naar de voorkamer is gericht - betegeld is met op circa 70 cm hoogte decoratieve band van blauw gedecoreerde tegels. Op de flink uitgebouwde rookvang boven het vernieuwde granito aanrecht een tableau van negen tegels met de voorstelling van een bloemvaas.

WAARDERING

De voorname dorpswoning is van algemeen architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang

- als vroeg voorbeeld van een notabele dorpswoning;
- vanwege de uitwendig nagenoeg gave staat in eenvoudig Eclecticisme met verfijnde Neo-Classicistische details;
- vanwege de grotendeels nog aanwezige oorspronkelijke indeling en vanwege belangrijke interieuronderdelen;
- vanwege de situering als een hoogtepunt in de gesloten bebouwing van de dorpskern.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument